

Slovenski učitelj

Glasiło

krščansko mislečih učiteljev in vzgojiteljev

Letnik IV.

Uredil in izdal

FRAN JAKLIČ

učitelj.

V Ljubljani, 1903.

Natisnila Katoliška Tiskarna.

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasilov
krščansko mislečih

učiteljev
in vzgojiteljev.

VERI, VZGOJI, POUKU.

IV. Letnik

V Ljubljani 1. januarja 1903.

Št. 1.

Pogled v preteklost in bodočnost.

Ko se potaplja leto v morje večnosti in stojimo ob mejniku nove časovne dobe, tedaj se nam obrača duh rad nazaj v preteklost, tedaj premo-trivamo svoje delovanje, delamo bilanco o uspehih in neuspehih in si na tej podlagi snujemo upe in načrte za bodočnost...

Naše delovanje velja šoli in učiteljstvu, tema mogočnima faktorjema, ki sta temelj narodni blaginji, in o katerih pravi sveti oče, da je od nju odvisna bodočnost krščanstva. — Prav zato ostane šolsko vprašanje vedno pereče vprašanje za vsacega pravega domoljuba, za vsacega zavednega kristjana, zato ne sme izginiti z dnevnega reda, zato bi bila v nemarnost in mlačnost v tem oziru za nas pogubna, pregrešna.

Malo je upanja, da se šolstvo v bližnji bodočnosti zakonitim potom preuredi v zmyslu krščanskih načel. Takim zahtevam stavi vlada nasproti svoje geslo: „*Quia non movere.*“ Preveč so se že nujna vprašanja v Avstriji pomnožila, da bi mogli le nekatere v kratkem času rešiti. Preveč moramo braniti obstoj države, kot da bi mogli misliti na nje modro preuredbo. Celotna krščanska stranke v državnem zboru, katerim mora biti reforma šolstva najnujnejša zahteva, so prisiljene zopet in zopet je zapostavljati, da ne vržejo novega netiva v razburkano parlamentarno življenje.

A neko drugo gibanje se širi po državi, ki je prav tako važno za naše šolstvo: krščanska organizacija učiteljstva.

Ko je po novem šolskem zakonu učiteljstvo postalo samostojen, neodvisen stan, stopilo je takoj izpočetka v neko nasprotje proti cerkvi in njenim zahtevam. Temu je bil deloma kriv oni prehod iz odvisnosti v novo „svobodo“, deloma pa so bile krive skrivne sile, ki so se hotele posluževati učiteljstva v boju zoper cerkev, in katerim se je zdel novoorganizovani stan najpripravnejši za take namene.

Od tod ono hujskanje učiteljstva zoper „klerikalizem“ po vseh liberalnih listih, od tod oni umetno našemljeni strahovi o „učiteljih-hlapcih“ in „mežnarjih“, ki še zdaj straše po predalih „Učit. Tovariša“ nerazsodne kaline, od tod ona mržnja med učiteljstvom in duhovščino, ki se je globoko vkoreninila in ki uničuje vsako vzajemno delovanje v korist naroda.

In je li res potreben tak boj med tema stanovoma? Ali preti nevarnost neodvisnosti učiteljstva? Ali je namen krščanske šole, da učitelja usužnji in ga spravi v neko mrzko odvisnost? Ali ne moreta tudi dva samostojna stanova složno delovati v dosego skupnega smotra?

Dolgo časa so predsodki in kriva mnenja preprečevala sporazumljenje, dolgo časa so imele protiverske stranke učiteljstvo za avantgardo v boju zoper cerkev. A polagoma je vendar tudi med njim začela prodirati zavest, da učitelju ne more biti vrhovni smoter podirati to, kar duhovnik zida in izrabljati svoje moči v službi brezdušnega in sebičnega liberalizma, da imata duhovnik in učitelj skupno nalogo in skupen smoter, da ju družijo naravne, neporušne vezi, da ju ne sme razjedati nasprotstvo, temuč vezati lepa edinost.

In ta zavest je rodila krščansko učiteljsko organizacijo. Gibanje, ki se je pričelo v to svrho po Avstriji, je opazovati še le nekaj let, vendar se lahko ponaša z lepimi uspehi.

Začnimo na severu! Češka največ trpi vsled sedanjih hudih političnih bojev. Tu je vse javno življenje zastrupljeno po liberalizmu in poganskem, narodnem radikalizmu. Zlasti med Nemci na Češkem sta se liberalizem in vsenemški radikalizem globoko zajedla ljudstvu v srce. Njih pojav je klic: proč od Rima, ki mnoge zaslepljence privede do popolnega odpada od katoliške cerkve. In vendar se je združila na teh vročih tleh pogumna četa katoliških učiteljev v društvo „Avstrija“, da skuša vsaj bodočemu zarodu ohraniti stare ideale: zvestobo do Boga in domovine.

Med češkimi učitelji na Moravi deluje „katol. učiteljsko društvo“ pod vodstvom nam Slovencem dobro znanega M. Kadlčaka. Čeprav iz početka le majhna četa, si je vendar pridobila ugled s pogumnim nastopom in vrlim organom „Vichovatelsky Lysty“. Enako društvo so si osnovali tudi nemški učitelji na Moravskem. Celo v Šleziji, tej izvoljeni deželi liberalizma, se mu učiteljstvo neče šlepo klanjati. Pred nekaj meseci so časniki javili svetu, da se je tudi tam ob srditem nasprotovanju protikršćanskih elementov ustanovilo „katol. učiteljsko društvo“. Le v Galiciji, kjer sta šolstvo in učiteljstvo še na nizki stopinji, kjer manjka zavednosti med ljudstvom, tam tudi ni sledov učiteljske organizacije.

Ozrimo se sedaj na avstrijske planinske dežele!

V Gorenji Avstriji ima „katol. učiteljsko društvo“ večino učiteljev zbranih okoli sebe. Na Dunaju so kar tri krščanska učiteljska društva. In ob zadnjem deželnem učiteljskem shodu se je zbralo čez 3000 (!) katol. učiteljev in učiteljic, da ugovarja liberalnemu shodu v Št. Hipolitu. Na Solnograškem je velik del učiteljstva organizovan v deželnem katol. društvu in za vzgojo mladega naraščaja skrbi učiteljsko semenišče. Na Tirolskem so skoraj vsi učitelji in učiteljice člani tamošnjega katol. društva. Liberalizem tamkaj tudi med učiteljstvom nima nikake moči. Na Predarlskem je katoliško učiteljišče v Feldkirchu napravilo popoln prevrat. Katoliška organizacija se veselo razvija, liberalno učiteljsko društvo pa hira in vene od dne do dne. Koroška in Gorenji Štajer še dremljeta nevzdramno spanje.

In na Slovenskem!

Tudi pri nas je krščansko gibanje med učiteljstvom še mlado, in razmere za njegov uspeh so prav sedaj skrajno neugodne. Liberalizem, ki si še z raznimi umetnimi sredstvi ohranjuje svojo moč, nastopa nasilno in skuša s terorizmom zatreti vsak svoboden pojav. Mnogi se tega terorizma bojé, odtegujejo se javnemu življenju in prikrivajo svoje nazore. Vendar smo prepričani, da bode skoraj konec temu nasilstvu, da ima tudi med katoliškimi Slovenci le katol. organizacija učiteljstva prihodnjost.

Ali ni naše ljudstvo verno in vdano cerkvi? Ali ne bode učiteljstvo potem imelo pri njem večje veljave in večjega ugleda, če je napolnjujejo tisti ideali, kateri ogrevajo prosti narod? Ali ni učiteljstvo po svojem poklicu, po vsem svojem delovanju navezano na ljudstvo? Zato mora prej ali slej tudi med njim pronikniti zavest, da gre učiteljstvu le mesto ob strani katoliškega slovenskega ljudstva, ne pa ob strani kake liberalne klike. In s tem upom veselo zremo v bodočnost.

P u b l i c e.

Učit. Tovariš“ si je v zadnji letošnji številki zapel slavo. Po petji spoznamo tiča — po frazah — Gangla. Torej kaj je „Tovariš“? „V vseh dolgih letih se je v nemal za napredek šolstva in učiteljstva; ob njem so se zbirali najboljši možje našega stanu (no, skromnosti njegovim urednikom ni še nihče očital.)... Zlasti v zadnjih desetih letih je bil ognjišče navdušenja in stanovske zavednosti, bil je list, ki ni brezvplivno izvrševal svoje naloge... Nalogo je izkušal izvrševati in izvršiti z vso možato odločnostjo, boreč se v prvi vrsti proti največjemu sovražniku učiteljskega stanu in šolstva — proti klerikalizmu... (Vspehi v tem boju so bili fenomenalni!) In tako je tudi „Učit. Tovariš“ zrcalo našega učiteljstva, odmev njegovega mišljenja, glasnik njegovih želja, zagovornik njegovih pravic, branitelj njegovega ugleda. (Bože mili, ta ugled!) In znano je, da ni vse naše

delovanje osredotočeno na delo v šoli. (Ali res ne? Zanimivo priznanje!)... Naše politiške stranke so začele računati z nami. Na eni strani vidimo dobrohotnost, naklonjenost in podporo (protekcijo!), na drugi nasprotovanja v vsi kristalizaciji (zelo bistroumna fraza). Vzlic temu nas ni strah. Kar je politiško zrelega učiteljstva (tako kakor Gangl), stoji odločno na svojem naprednem stališču, in bo stalo takisto v bodočnosti. A ta je naša. Naj majó ljudje še tako z glavo, nič ne pomaga: bodočnost je naša. (Torej ne majajte z glavo!) Hipni uspeh je samo omama, ki zadovoljuje politiške otroke, a ne zrelih mož!... Leto za letom se čistijo bolj in bolj naši značaji in bolj in bolj izginja ljulika z naše njive. In to nas veseli. Od mogočnega debela odpadajo suhe in preperele veje, odpadajo na tla, kjer strohné in kjer jih pohodijo ljudje, a kar ostane vejevja ob deblu, to pije zdrave sokove iz čvrstih tal, da se širi na vse strani, mogočno in ponosno. Ni kočé v hribih, kjer bi ne vedeli, da deluje učiteljstvo med narodom... Izjavljamo slovesno, da nam ne bo tudi v bodočem letu stal strah za hrbtom in sedel na persu (kakor doslej), a niti samoljubna dobičkaželjnost ne pred očmi, ker vemo, da nismo zaradi sebe, nego da smo zaradi drugih. Zato bo tudi v bodoče naše delovanje tako, da se ne bo po nepotrebem oziralo navzgor ali navzdol. (Navzdol se nimate kam ozirati, navzgor pa kakor doslej, da boste videli, kam se nagiblje „železna roka.“) Izjavljamo pa tudi, da bomo neizprosni v dostojni kritiki nasproti vsakomur, pa bodisi da je med nami, nad nami, (bojte se jih g. nadzornik) ali pod nami, ki bi nam hotel kakorkoli rušiti z velikim naporom in z nemalimi žrtvami zgrajeno lepo stanovsko organizacijo, ali ki bi hotel vdinjati naše delovanje fabriški manipulaciji. Naši žulji, naše solze, naše znojne kaplje“ i. t. d.... Mislimo, da imate dovolj teh „cvetk“. Nasadil jih je na lepi vrtec „Učit. Tovariša“ g. Gangl. Fraze, fraze in gole fraze in nekatere celo tako nejasne, da bi bilo treba poleg Dimnikovih komentarjev. Vse skupaj pa je sama baharija. Ko bi se s frazami pridobival ugled, ne bi ga imel noben stan na Slovenskem toliko, kolikor učitelji. Ko bi se moglo s frazami zboljšati gmotno stanje, bi bili učitelji najbolje plačani uradniki. Ko bi se kdo bal fraz, bi nas šolska birokracija ne uklepala vsak dan v tesnejše sponse in klerikalni zmaj bi bil v prahu, ako bi mogel razpočiti od samih fraz, Dà res, pogumni so ti junaki okrog „Tovariša“, ali samo takrat, ko grmé proti klerikalizmu, ko intrigirajo nasproti „Slomškarjem“, ker čutijo, da zlo trpijo in pospešujejo zgoraj. Sicer pa, merodajna oblast naj migne, in rjoveči levi bodo zobali drobtine iz njenih rok.

Še nekaj učnih slik.

Noč in dan.

(Metodična obravnava.)

Učni predmet: Zemljepis.

Učivo: Dan in noč.

Učilo: Zemeljsko oblo z navpično osjo.

A. Pripravljalna stopinja.

Učitelj ponovi navidezno gibanje solнца okoli zemlje: Kje vidimo solnce zjutraj? (na vzhodu, otroci pokažejo z roko.) Kje vidimo solnce opoldne? Kje zvečer? Kje se prikaže solnce zopet drugo jutro? (zopet na vzhodu.) Je li res s o l n c e zemljo t a k o obkrožilo? [Učenci (so se že učili o navideznem gibanju solнца okoli zemlje, zategadelj) pravijo: Zemlja se je zasuknila okoli svoje osi, — solnce je stalo mirno in je zemljo obsevalo.] Dobro ste si zapomnili navidezno gibanje solнца okoli zemlje, istina je torej, da se zemlja vrti krog svoje osi od zahoda proti vzhodu, solnce pa je mirno in obseva zemljo. Tam vzhaja solnce, tam je vzhodna stran — kaj se pričinja s solničnim vzhodom? (dan.) Kaj s solničnim zahodom? (noč.)

S moter. Danes se bomo učili, kako nastane dan in noč.

B. Empirična in logična stopinja.

I. Učitelj pokaže zemeljsko oblo in vpraša: Kaj nam predstavlja ta krogla? (našo zemljo.) Na zemeljskem oblu bom zaznamoval naš kraj s tem-le žebličkom. Kaj sem zaznamoval z žebličkom?

a) Učitelj postavi zemeljsko oblo blizu okna tako, da je zaznamovani kraj ravno še v senci in vpraša: Če se nahaja naš šolski kraj na mestu tega žeblička, ali ga obseva solnce? (Ne, ker se nahaja na strani, ki je solncu nasproti.) Koliko zemlje razsvetljuje solnce istočasno? (polovico.) Kaj ima od solнца razsvetljena zemeljska polovica? (dan.) Kaj ima pa nasprotna polovica? (noč.) Kaj ima torej naš šolski kraj in vsa solncu nasprotna polovica? Kdaj imamo torej noč? Noč imamo, kadar solnce ne obseva naše zemeljske polovice. — Učitelj napiše podčrtano na desko.

b) Učitelj počasi vrti zemeljsko oblo od zahoda proti vzhodu in govori: Zemlja se vrti krog svoje osi od zahoda proti vzhodu. Ponovi to! — Ali je žebliček še v senci? (Ne, je že razsvetljen.) Dà, solnce mu je že vzhajalo. Kaj se pričinja za nas? (dan.) Ali ima vsa naša zemeljska polovica dan? (da.) Kdaj je pri nas dan? Pri nas je dan, kedar razsvetljuje solnce našo zemeljsko polovico. Učitelj napiše.

c) Kako se zemlja vrti? (okoli svoje osi od zahoda proti vzhodu.) Zavrtimo globus počasi od zahoda proti vzhodu! Kam je prišel žebliček zopet? (v senco.) Da, solnce mu je zašlo, — za naš šolski kraj je napočil večer. Kedaj napoči za nas večer? Kedar solnce zaide, napoči večer. Kaj se začne z večerom? (noč.)

d) Zemlja se vrti (učitelj vrti globus) od zahoda proti vzhodu, — kje vidimo žebliček? (zelo, — najbolj oddaljen od solнца.) Naš šolski kraj je prebil ravno polovico noči. Kako pravimo še? (za naš kraj je zdaj polnoči ali polnoč.) Kedaj je polnoči? Kedar se zemlja okoli svoje osi zavrti tako, da je naš kraj najbolj oddaljen od solнца, ta-krat je pri nas polnoči.

e) Zavrti zemeljsko oblo, kakor se vrti zemlja, N.! Kam se pomikamo? (k solncu.) Da, kmalu nam bo solnce vzhajalo, — kaj bo napočilo? (jutro) Kedaj je jutro? Kedar solnce vzhaja, pravimo, da je jutro. Kaj pričinja jutro? (dan.)

f) Učitelj vrti zemeljsko oblo in vpraša: Čemu se bolj in bolj bliža naš šolski kraj? (solncu.) Tako, — zdaj je naš kraj najbližje solнца. Ali mu je potekel že ves dan? (Ne, ravno pol dneva.) Kateri dnevni čas je torej? (poldne.) Kedaj smo torej solncu najbližje? O poldne smo solncu najbližje. Kako imenujemo čas pred poldnem? Čas pred poldnem imenujemo dopoldan. Kako pravimo času po poldnevu? Času po poldnevu pravimo popoldne.

II. Kateremu času se bližamo popoldne? (večer.) Kaj sledi večeru? (noč.) S čim neha noč? (z jutrom.) Kaj pričinja jutro? (dan.) Kako delimo dan? (dopoldan in popoldan.) Kaj je meja med njima? (poldne.) Kako je obrnjena naša zemlja o poldne proti solncu? (da je solncu najbližje.) S čim se sklepa popoldan? (z večerom.) Katere čase smo se danes učili, naštej N.! Kaj sledi zmerom dnevu? (noč.) Kaj pride pa za nočjo? Zakaj imamo zmerom „dan“? (ker se zemlja suče okoli svoje osi; če se obrne od solнца, imamo noč.)

Kako nastane torej dan in noč? (Zemlja se suče okrog svoje osi, razsvetljena zemeljska polovica ima dan, temna polovica pa ima noč.)

C. Tehnična stopinja.

Učenci odgovarjajo sledečim vprašanjem najprvo ustno, potem pisмено: Kaj sledi iz tega, ker je gibanje solнца okrog zemlje le navidezno? (da se zemlja suče okoli svoje osi.) Kaj nastane vsled vrtenja zemlje krog svoje osi? (dan in noč.) S čim se pričinja dan? (z jutrom.) S čim se pričinja noč? (z večerom.) Kdaj je naš kraj solncu najbližje? Kdaj smo najbolj oddaljeni? Katere dnevne čase poznamo torej? Bi se menjavali časi še tako, ko bi se nehala zemlja vrteti okoli svoje osi? Koliko časov bi potem imeli? (samo enega.)

Obrazec na deski:

Noč imamo, kedar solnce ne obseva naše zemeljske polovice. Pri nas je dan, kedar razsvetljuje solnce našo zemeljsko polovico. Kedar solnce zaide, napoči večer. Kadar se zemlja okoli svoje osi zavrti tako, da je naš kraj najbolj oddaljen od solnca, takrat je pri nas polnoč. Ko solnce vzhaja, je jutro. O poldne smo solncu najbližje. Čas pred poldnem imenujemo dopoldne. Času po poldnem pravimo popoldne.

Opomnja: obrazec na deski se prilično lahko porabi za pismeno vajo.

Letni časi.

(Metodična obravnava.)

Predmet: Zemljepis.

Učivo: Letni časi.

Učilo: Zemeljsko oblo z nagnjeno osjo $66\frac{1}{2}^{\circ}$ in sveča.

Opomnja: Učitelj je obravnaval štiri letne čase po slikah pri jezikovnem pouku.

A. Pripravljalna stopinja.

Letni časi se naštejejo in prav kratko ponové, povdarja se zlasti vsakega letnega časa začetni dan.

S m o t e r: Danes se bomo učili, kako nastanejo letni časi.

B. Empirična in logična stopinja.

I. Učitelj postavi mizo tako, da učenci dobro vidijo nanjo, nariše na mizo zemeljsko drago kot krog, postavi svečo (solnce) v središče, pokaže zemeljsko oblo in vpraša: Kaj je to? Kaj nam predstavlja zemeljsko oblo? (našo zemljo.) Naša zemlja kroži okoli solnca, — ta-le krog nam predstavlja zemeljsko pot okoli solnca. Kaj nam predstavlja krog? — Zemeljska pot okoli solnca se imenuje tudi z e m e l j s k a d r a g a. Kaj je zemeljska draga?

Zemlja prehodi zemeljsko drago v enem letu, tekem štirih letnih časov, v vsakem letnem času prehodi $\frac{1}{4}$ zemeljske drage, razdelimo torej zemeljsko drago v štiri jednake dele! — Po zimi vse nekak odmore, novo življenje se prične pomladi; kateri letni čas je tedaj za mrzlo zimo prvi? (pomlad.) Kdaj se prične pomlad? (21. marca.) Zapišimo to v prvi del! — Kateri je drugi letni čas? (poletje.) Kdaj se prične poletje? (21. jun.) Zapišimo ta datum v drugi del! i. t. d.

II. a) Postavimo zemeljsko oblo v znamenje 21. marea! (Sveča je z oblinim središčem v isti višini!) Kako sije solnce 21. marca na zemljo? (tako, da obseva vsak vzporednik na zemlji ravno na polovico.) Kaj imajo razsvetljeni deli? (dan.) Kaj temni deli? (noč.) Kako dolga je noč? (kakor dan) Tedaj sta noč in dan jednako dolga, pomladansko jednako noče.

(NB. Podčrtane stavke zapiše učitelj na tablo.)

b) Postavimo zemeljsko oblo v znamenje 21. junija! (toda tako, da je severno poloblo nagnjeno k sveči.) Poglejmo, dobivajo tudi zdaj vsi vzporedniki jednako svetlobe? (O ne, čim severnejši so, tem večji del njih kroga je razsvetljen.) Za koliko so vzporedniki v naših krajih razsvetljeni? (za $\frac{2}{3}$.) Koliko tretjin pripade torej noči? ($\frac{1}{3}$.) Dà, 21. junija je severno poloblo nagnjeno k solncu tako, da je razsvetljen večji del vsakega severnega vzporednika. Dan je najdaljši, prične se poletje.

c) Postavimo zemeljsko oblo v znamenje 23. septembra! Kako razsvetljuje solnce zemljo? (23. septembra razsvetljuje solnce zemljo tako kakor 21. marca. Solnce obseva zopet vsak vzporednik na zemlji ravno na polovico. Dan in noč sta zopet enako dolga.) Katero jednako nočje je bilo 21. marca? (poml. jednako nočje.) Katero jednako nočje bo zdaj, 23. septembra? (jesensko jednako nočje.)

d) Učitelj postavi zemeljsko oblo v znamenje 21. decembra tako, da je južno poloblo nagnjeno k sveči — severna (naša) stran je odvrnjena. Učitelj vpraša: Kako sije solnce na zemljo 21. decembra? (Ravno nasprotno od 21. junija: 21. decembra obseva solnce južno poloblo, — severni tečaj in vsi vzporedniki do severnega tečajnika so v temi, naši vzporedniki so za $\frac{2}{3}$ v temi.) Kaj sledi iz tega? (ta dan je najkrajši dan, prične se zima.)

III. Koliko letnih časov imamo? Kateri so? Kdaj se prične pomlad? Kako sije solnce 21. marca na zemljo? Kako pravimo temu času? (pomladansko jednako nočje.) Kateri dan se pričenja poletje? Kaj moramo pomniti o tem dnevu? (najdaljši.) Zakaj? — Kateri dan začne jesen? (23. septembra.) Kaj imamo o tem času? (jesensko jednako nočje.) Kolikrat imamo jednako nočje? Padajo solnčni žarki obakrat enako na zemljo? (dà.) Kateri je prva zimski dan? Je-li 21. december tudi najdaljši dan? (O ne, najkrajši.) Kako si razlagamo to? Kakšna razlika je med 21. junijem in 23. septembrom? Do katerega dne traja zima? (do 21. marca, ko se pričenja pomlad.) Katero pot obhodi zemlja v štirih letnih časih? (pot okoli solнца) Kako se imenuje zemeljska pot okoli solнца? (zemeljska draga.) Kako stoji zemeljska os na zemeljski dragi? (poševno.) Bi imeli štiri letne čase, ko bi zemeljska os na vpično stala na zemeljski dragi? (Ne.) Zakaj ne?

C. Tehnična stopinja.

Učitelj izbriše s table zabeleženo tvarino, ter naroči, da izpišejo učenci nalogo:

a) Katerega dne se začne vsak letni čas, b) kako obseva solnce dotični dan našo zemljo.

Obrazec na deski.

Solnce sije 21. marca na zemljo tako, da obseva vsak vzporednik ravno na polovico. Dan in noč sta jednako dolga, pomladansko jednako-nočje. Dne 21. junija je severno poloblo obrnjeno proti solncu tako, da je razsvetljen večji del vsakega severnega vzporednika. Dan je najdaljši, začne se poletje. 23. septembra razsvetljuje solnce zemljo kakor 21. marca. Dan in noč sta zopet jednako dolga, jesensko jednako-nočje. 21. decembra obseva solnce južno poloblo, naši vzporedniki so za $\frac{2}{3}$ v temi; ta dan je najkrajši, zima se prične.

L.

Dopisi.

Ljutomer. Z glavnim zborovanjem dne 4. decembra je dovršilo ljutomersko učiteljsko društvo 31. leto svojega obstanka. Navzočih je bilo 14 članov. Predsednik Robič pozdravi dva nova člana: gg. nadučitelja Tomažiča na Stari cesti in učitelja Bernota pri Sv. Križu. Obravnavali smo a) o letošnjem inšpekcijskem poročilu g. nadzornika, b) o negovanju zdravja v šoli; deželni šolski svet zahteva, da se pri važnih šolskih popravah in napravah vpraša okrajnega zdravnika za svet. Uvedla se bo tudi stalna komisija za pospeševanje šolske higijene pri okrajnem šolskem svetu. — Z letnim poročilom o delovanju našega društva smo bili precej zadovoljni, ne tako s poročilom o stanju društvene blagajnice; upamo, da bodo zaostali člani pokrili primanjkljaj v novem letu. — V odboru za leto 1903 so: Robič (predsednik), Vauda (namestnik), Karba (blagajnik) in Čeh (tajnik). Prihodnji zbor bo v četrtek, 8. januarja. Gosp. Vauda bo predaval o napakah pri otroških značajih.

M.

Iz Gorice. Katoliško društvo slovenskih učiteljic je imelo dne 10. grudna svoje redno zborovanje

Duhovni voditelj preč. g. župnik Ivan Kokošar je govoril o prostosti človeške volje. Ta prostost izvira iz pravičnosti

in dobrotljivosti božje. Gospod v svoji modrosti nas vodi do zasluženja, podpiraje našo slabost z milostjo.

Društvenice so deklamovale „Regulovno slovo“ (zl. Stritar). Pele so „O sanctissima“ in Mendelssohnovo „Jesensko“.

Predsednica je izrekla iskrene čestitke gospici Makučevi, ker je napravila izpit učiteljske usposobljenosti

Dne 11. grudna je preč. g. župnik predaval o metodi v petju ter jasno pokazal, kako moremo olajšati mladini petje po notah.

Sv. maša zadušnica za ranjke člane bode dne 28. decembra ob 9. uri pri sv. Ignaciju.

Prihodnje zborovanje bode dne 7. januarja ob 4 popoldne.

Z dežele. (Šola in dom.) V današnjem času se vedno povdarja, da se ima šola združiti v tesno zvezo z domom. Ponekod so se že uvedle konference z roditelji, ki so res velikega pomena pri vzgoji otrok. Pisec teh vrstic je gojil idejo o skupnem delovanju s starši že kot učiteljiščnik.

Kot učitelj je stopil korak naprej, namreč iz suhe teorije v prakso. Mlad sem še, in malo časa delujem na vzgojnem polju, toda prišel sem do prepričanja, da je le oni pravi učitelj, kojega

ljudstvo ljubi. Da si pa ljubezen ljudstva pridobimo, moramo pred vsem sami ljudstvo ljubiti. Ljubezen vzbuja ljubezen! Kako pa naj si ljubezen staršev pridobimo? Poglejmo berača! Pretkani berač bode začel, ko vstopi v hišo, razgovor z otroci. On dobro ve, da če se otrokom prikupi, jo bo dobro vozil. Prepričan je, da kdor hoče ljubezen staršev uživati, si mora prej ljubezen otrok prisvojiti.

Ali nimamo učitelji najlepšo priliko, da slično ravnamo? Ali ne mrgoli vsak dan pred nami otrok kakor mravelj? Da, lepo priliko imamo; torej zakaj bi se je ne poslužili? Kakor je slavni vojskovodja Radecki svoj polk ljubil, — ljubimo ga i mi. Otroci nam bodo vračali ljubezen podvojeno. Omenil sem, da so že upejali tu in tam sestanke z roditelji, da razpravljajo o otročjih hibah. Treba pa je biti pri tem zelo previden, sicer prideš kaj lahko s stariši v konflikt. Pri takih sestankih, Bog ne daj, da bi učitelj imenoma našteval n. pr. vašega otroka so dolžili, da krade, ali vašega, da se premeta i. t. d.

Vnela se bode res morda živahna debata, a užaljenih staršev ne bode več blizu.

Morda bi se našla druga pot?

Priredimo večkrat na leto kratke otročje igre. Podpisanec je to izvedel na sledeči način.

Neke nedelje popoldne so igrali otroci v šolskem poslopju Stritarjevo igro „Maščevanje“. Pred igro sta pa imela dva učenca nagovor. Kakšen namen sta imela govora, naj cenjeni bralci posnamejo iz vsebine.

Prvi učenec nastopi ter začne:

„Častiti gospod župnik! Slavno občinstvo!

Pozdravljeni vsi stari in mladi, ki tukaj ste zbrani, kjer bomo igrali otroci Vam udani.

Marsikatero nalogo so mi gospod učitelj že dali, — a težko kakor jo imam danes, — take pa še ne. Toda upam, da z božjo pomočjo bo šlo. [Seveda predno začnem, si moram se odkašljati.] (Učenec kašlja — a ljudje v smeh.)

Kakor ste že videli na šolskih vratih nabito vabilo, in tudi zvedeli ste, bomo igrali danes igro, ki se ji pravi „Maščevanje“. Predno začnemo, Vam hočem, cenjeni poslušavci ali gledavci (saj nevem kako bi Vam rekel), raztolmačiti, kaj se prav za prav pravi maščevati.

Začnimo pri onih, ki se še po vseh štirih prevračajo.

Janezek sedi sredi sobe in se igra s konjičkom. Kar pride k njemu poredna Micka in mu ga vzame. Janezek ne bodi len — jo udari s pestjo po obrazu. Janezek se je maščeval nad Miciko. — V šoli zatoži učenec svojega součenca, da ni ljudi pozdravljal. Obtoženec taji in laže. Gospod učitelj pa verjame tudi drugim, ki ga tožijo. Obtoženec mora prestati kaznen. Jedva pa je kaznen prestal, že molí roko kvišku, da bi onega zatožil, ki je njega. Maščeval bi se rad, če tudi z lažjo. Pozneje vam izpregovori moj součenec par besedij o tej grdi razvadi.

Maščevanje za maščevanjem, laž za lažjo. — Taki smo, da bi morali imeti poleg gospoda učitelja še sodnika in briča.

Oh, — oh jaz sam ne vem, kaj bo z nami. Če se ne motim, ravno to, kar je z vami. Učimo se od vas, ker z vami živimo. Žalostno ali resnično. Kolikokrat se čujejo prepiri radi malenkosti, ki ni vredno, da bi jih omenjal.

Sosed je jezen na soseda. Nad vsako še tako nedolžno stvarjo sosedovo bi se rad maščeval. Vse sosedovo mu je na potu: mačka, pes, kokoš i. t. d. Glej, že letí poleno za ubogo nedolžno kokošjo. In drug vpije: primi palico in udari to

glad sosedovo. Izvršili so maščevanje s tem, da mora nedolžni pes skakati po treh. Sosed vidi sosedovo kravo na svojem travniku. Komaj, da je parkrat ugriznila, so že cenilni možje na mestu, kjer se je krava pasla. Škode tri krone. V nedeljo je že birič v hiši. V sredo obravnava, krivec je obsojen, da plača tri krone in povrne sosedu stroške. In sosed zdaj lahko spi, ko si je z maščevanjem ohladil svoje srdito srce. A ne samo taka, ampak še veliko hujša maščevanja se godé. da me je strah o njih govoriti. Vpraša se sedaj, odkod vedno to, da smo tako škodoželjni svojemu bližnjemu?

Vzgojeni nismo prav! Tudi nimamo krščanske ljubezni in premalokrat se spominjamo, da je Jezus rekel: „Ljubite se med seboj! Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe! Ne maščujmo se, — veli sveto pismo, ampak, če te kdo vdari po enem licu, nastavi mu še drugo.“ — Ljudstvo ploska — učenec se pokloni in odide. Nato nastopi drugi učenec, ter izpodbija laž, ki je v našem kraju zelo ukoreninjena med otroci.

„Častiti gospod župnik! Spoštovani starši in cenjeni poslušavci! Moj součenec je nekaj omenil o grdi razvadi, kateri se pravi laž. Ker je ta razvada že kar vkooreninjena v otrocih, zato hočem jaz nadaljevati. Vprašanje je: Zakaj smo tako lažnjivi, kje se navadimo in kdo nas navadi? Poslušajmo, kaj govore o tej zadevi velezaslužni škof Anton Martin Slomšek. Oni pišejo: Lažnivce in lažnivke si izredite, ako otrokom kaj obetate, pa jim ne daste. Nič nam ne obetajte, česar nam ne morete dati. Ako drugim vpricho otrok kaj obljubite, pa obljube ne izpolnite. Kar obljubite, storite! Ne tepite nas preveč, kedar kako škodo naredimo. Nikdar se Vam ne sme dobro zdeti, če se debelo lažemo. Oče nam ne smejo nikdar naročevati, da ne smemo tega ali onega ma-

teri povedati. Nikdar nam ne smejo mati pomagati, ko se pred očetom izgovarjamo in nazadnje še celo hvaliti, da smo se tako zvito izrezali. Ne pustite nas, da bi zahajali med lažnivce in lažnivke, da bi jih poslušali

Pozor! Laž nam ne sme nikdar nič pomagati; ako otroci vidijo, da nam laž nič ne pomaga, pa bo konec vseh lažij. Prosim Vas, zapomnite si to.

Vseh grdob grdoba je pa lenoba. Le zakaj smo tako leni in mlačni! Leni in mlačni postanemo, ako nam preveč naložite na enkrat, ali neprenehoma nad nami regljate in se kregate; ako nam nič ne rečete, če prav ne storimo tega, kar smo dolžni. Ne pustite nas predolgo ležati. Ne pustite nas, da bi pohajkovali brez dela. To, kar nas učite, storite tudi sami. Zapomnite si, da otroci ne smejo biti brez dela. Če nam ne veste družega dela dati, naj prebiramo fižol in lečo. Izkusiti moramo že v mladosti, da kdor ne dela, naj tudi ne jé. Toda za nas ne sme biti delo pretežko, ampak za male kaj malega.“ (Se pokloni in odide med ploskanjem. Govoroma sledi igra.) Ko vidi učitelj ljudstvo navdušeno, lahko izpregovori sam par besed in porabi priliko, da nabere med občinstvom nekaj prispevkov za šolsko knjižnico.

Pisec je to storil in dobil je honorarja enajst kron, katere se bodo uporabile za šolarsko knjižnico. Začetek je bil težek in mnogo truda me je stalo — a temelj je položen. Koliko strahu je bilo pred nastopom! Gledavcev polna soba — a naj se kaj ponesreči — kako popraviti?

Ko so pa otroci odšli žarečih obrazov, ko so se stariši iskreno zahvaljevali in klicali „živijo“, tedaj sem imel srečno zavest, da sem izvršil dobro delo.

Hribski.

S l o v s t v o.

Cecilija, cerkvena pesmarica II. del, ure- dil A. Foerster.

Pred kratkim je izšel v Celovcu II. del „Cecilije“ v drugem popravljene- nem natisu, ki je urejen po istih načelih, kot ponatis prvega dela. Kot tam, tako je tudi tu izpuščenih nekaj pesmi, ki so manj prikladne za naše kore. Pridejanih je pa več novih, lepših, ki so zlo- žene v priprostem ljudskem slogu, a so vendar dostojne, lepe, melodijozne.

Obhajilne pesmi so pomnožene s sedmimi novimi. Marijinih je pa več novih, zlasti za različne Marijine praznike. V zadnjem času so se začele razširjati med našim ljudstvom Marijine družbe; in tem prinaša novi natis „Cecilije“ krasno pesem Foersterjevo „Zdru- žitev z Marijo“. Gotovo je ta, če ne najlepša, vsaj ena najlepših pesmi tega dela. Želje, hre- penenje, ki je tu izraženo, se dá težko s pe- resom v besedi lepše popisati.

Pesmi o svetnikih so izpopolnjene v novi izdaji. Nekateri svetniki, ki jim je posvečena ta ali ona cerkev, niso imeli v prvem natisu nobene pesmi. Zato je sedaj nekaj novih pesmi pridejanih. Tako n. pr.: „Sv. Nikolaju“, „Na

čast sv. Neži“, „Na čast nedolžnim otročičem“, „Sv. Andreju“ i. dr.

Na koncu je pa pridejana še ena pesem za katerogakoli svetnika, in ena za katerokoli svetnico.

To je kratek pregled novega natisa. Odveč bi bile tu besede posebne hvale in priporočila. Ime urednika: g. Foersterja je porok, da je delo dovršeno Zlasti če pomislimo, da je tu besedilo, ki je v prvem natisu tuintam zelo šepalo, popravljeno, da je prirejeno vse pri- merno našim razmeram in zahtevam, potem bomo segli pač radostno po novi knjigi. Že- limo, da nas razveseli gosp. Foerster kmalu s tretjim delom, ki ga namerava izdati.

Ilustrovani narodni koledar za leto 1903. Založnik Dragotin Hribar je za letošnje leto zopet izdal lično opremljen koledarček, ki je že štirinajsti te vrste. Zabavni del po- daje žvljenjepise nekaterih znamenitih Slo- vencev (Dr. Ipavica, Franč. Lampeta, Ivana Nabergoja, L. Serajnika) in več krajših se- stavkov v vezani in nevezani besedi. Koledar krasí več lepih slik. Cena: elegantno vezan 1 K 50 h; broširan 1 K. —

Šolske vesti.

Razpisane učiteljske službe. Na enorazrednici v Trnju je stalno popol- niti učno mesto. Prošnje do 18. januarja na c. kr. okrajni šolski svet v Postojni. Na dvorazrednici v Ihanu je stalno od- dati izpraznjeno nadučiteljsko mesto s po- stavnimi dohodki s početkom drugega polletja 1902/3. Prošnje do 23. januarja na c. kr. okrajni šolski svet v Kamniku. Na dvorazrednici v Mošnjah je defi- nitivno namestiti služba nadučitelja - vodi- telja s postavnimi dohodki in prostim sta- novanjem v šolskem poslopu. Prošnje do 25. januarja na c. kr. okrajni šolski svet v Radolici. Na enorazrednici na Gori je razpisana služba učitelja-voditelja v defi- nitivno event, začasno nameščenju. Prošnje

do 20. januarja na c. kr. okrajni šolski svet v Kočevju.

Štatus kranjskega učiteljstva. Z novim letom je pomaknjenih v višji pla- čilni razred 55 učnih oseb in sicer iz IV. plač. razreda v III. 27; iz III. v II. plač. razred 17; iz II. plač. razreda v I. pa 11 učnih oseb.

Nadaljevalni tečajji za učitelje. Na predlog c. kr. dež. šolskega sveta je od- ločilo naučno ministrstvo da se vrše na ljubljanskem učiteljišču nadaljevalni tečajji za učitelje ljudskih šol. Letos pridejo na vrsto: jeziki, matematika, morda tudi ze- mljepis in zgodovina.

Izpit iz petja in orglanja je napravil minoli mesec na Dunaju gospod Ivan

Sprachman učitelj v Podbrezjah. Če-
stitamo!

Nova šola. Deželni šolski svet je
določil, da se ustanovi v Želmljah

enorazrednica, in je za to šolo imenoval
učiteljico gdč. Julijo Kos, doslej učite-
ljico v Loškem Potoku.

Drobtine.

Iz Kranja. V soboto 21. decembra se je vršila običajna razdelitev obleke med revno šolsko mladež. Ob pol 5. uri so se zbrali v to odločeni učenci in učenke v sobi III. razreda. Najprvo so zapeli učenci pod vodstvom g. učitelja Rusa pesmico „Sveta noč, blažena noč“. Nato je govoril g. katehet J. Potokar o prijatelju mladine, božjem detetu Jezuščku, ter bodril učence in učenke, da se hvaležno spominjajo v molitvah blagega dobrotnika, ranjkega trgovca Valentina Pleiweiss († 9./12. 1881), ki je v svoji oporoki napravil ustanovo, po kateri naj dobivajo revni otroci gorko obleko. — Uprava te ustanove je v rokah mestnega odbora. — Mestni župan, svetnik g. K. Šavnik, in predsednik krajnega šolskega sveta trgovec g. Sajevec sta razdelila obleko in obuvala. — Po izvršeni razdelitvi se je spominjal g. vodja Janez Pezdič Nj. Veličanstva, presvetlega cesarja, kojemu so navzoči zaklicali trikratni „živijo“ in zapeli cesarsko himno. Ko se je g. vodja zahvalil navzočim gospodičnam učiteljicam ter gg. učiteljem za udeležbo, se je končala slovesnost, katere se bodo zlasti obdarovanci hvaležno spominjali.

Potenciran terorizem. Kar vlada kranjsko učiteljstvo „železna roka“, so nastopili za liberalno učiteljstvo zlati časi. Vsa boljša mesta se jim podeljujejo in kdor se zna prikupiti — navadni ljudje jim pravimo klečeplazci! — je gotov najboljšega mesta, avanzira pa tudi preko drugih tako hitro, da se kar sam čudi. Tudi denuncijante

se rado posluša. Ali ta praksa se Tovariševcem zdi še premalo radikalna. V zadnji letošnji številki so izdali parolo: „Tudi pri nas mora nastopiti praksa, brez izjeme vsem tistim učiteljem, ki podrepujejo klerikalni stranki, ki je do korenine zagrizena nasprotnica šoli in učiteljstva (ta fraza je bila potrebna za utemeljevanje), onemogočiti, da dobé uplivna mesta“ itd. Tolike predrznosti že dolgo ni nihče zapisal, toliko „kolegijalnega sovraštva“ ne poznamo, to so izbruhali uredniki „Učit. Tovariša“. Nas to veseli! Znano je, da vsak prenapet lok počí. Izjavljamo pa, da zaupamo v zmago načel, za katere se borimo. Svesti smo si zmage. Ne z denuncijanstvom, ne s klečeplačtvom, ne z lakajsko servilnostjo si nečemo pridobiti uplivnih mest, a priborili si jih bomo s poštenim, pozitivnim delom. Vsak dan smo bližje zmagi in vsak si lahko zračuna, kdaj bo strto liberalno nasilstvo. Takrat ne bomo klicali: „vae victis“, ampak dejali bomo: „zgôdi se pravica“! Vi vsi, ki trpite zaradi svojega prepričanja, ki ste žrtve podlega denuncijanstva svojih tovarišev, boste takrat slavili dan zmage, zmage pravice! Tovariši in tovarišice, ne obupajte vsled nasilstva, ne omahujte, tolažite se z zavestjo, da naš dan šele pride, a pride kmalu.

Učiteljske plače na Češkem. Češkemu deželnemu odboru je vlada te dni naznanila, da znanega sklepa o zvišanju davka na pivo ni mogla predložiti v potrjenje; obenem je pa predložila nov načrt zkona, s katerim se mesto dve kroni določa le 170 K davka na pivo, dokler vlada ne nakaže enako velikega prinosa iz državnih sredstev. Ta načrt bi pa mogel stopiti v veljavo še-le 1. aprila t. l. Deželni odbor je po daljši razpravi sklenil, da se zadeva prepusti deželnemu zboru. Glede zvišanja učiteljskih plač pa je deželni odbor z glasom deželnega maršala sklenil, da isto ravno tako stopi v veljavo s prvim aprilom, ker dežela dotlej nimia potrebnega pokritja. Ker pa bo v deželnem zboru ta nasvet zastopala le veleposestniška ter agrarska skupina, je mogoče, da zakon o učiteljskih plačah stopi v veljavo temu že z novim letom v veljavo.

Zaupni shod učiteljstva goriško-gradišanske dežele, ki se je vršil v nedeljo, 2. dec. popoldne v gledališki dvorani v Gorici, je bil prav dobro obiskan. O njem poroča „Gorica“: Izmed deželnih poslancev so se udeležili shoda gg. Berbuč, dr. Luzzatto in dr. Tuma. Tudi govorili so ti trije poslanci. Najbolj po godu je bil učiteljem govor dr. Tume. Priznavali so sicer vsi, da so zahteve učiteljev po zboljšanju njih gmotnega stanja opravičene; ali vprašanje, kje dobiti vire za to zboljšanje, po mnenju poslanca Berbuča ni še rešeno, dočim se dr. Tuma za to vprašanje prav nič ne zmeni, ampak naravnost zahteva, da se učiteljem dohodki zvišajo, ne da bi najmanj omenil, kako in kje denar dobiti za tako zvišanje. Navaden človek misli vedno tako-le: Ako hočem kaj plačati, treba, da tudi imam s čim plačati, treba, da imam denar pri rokah. Dr. Tuma, ki ni navaden človek, pa pravi: Plača naj se, tudi če ni denarja pri rokah. Ta mož

zna najbrže čarati. Pa pustimo na stran šalo. Mi smo tudi tega mnenja, da je neobhodno potrebno, da se ljudskim učiteljem zboljša gmotno stanje, ako se je spoznalo za potrebno, storiti to pri drugih stanovih. In s to mislijo se morajo sprizniti vsi odločilni činitelji. Ali že koj na tem mestu poudarjamo, da poleg deželnih činiteljev so tudi državni činitelji poklicani, da se začno s tem vprašanjem resno pečati ter da je tudi rešijo v najkrajšem času. Država si je namreč pridržala vse polno in celo glavnih pravic nad ljudsko šolo in ima od nje v prvi vrsti koristi. Če pa ima država te pravice in če jej je šola v korist, zakaj naj bi ne imela tudi dolžnosti? Sicer pa kaže vse, da se je začela država teh svojih dolžnosti tudi že zavedati. Skrbeti bi bilo toraj za to, da se državo prej ko prej privede do tega, da svoje dolžnosti, katerih se zaveda, tudi izpolni.

Predavanje. G. ravnatelj H. Schreiner iz Maribora je predaval dne 27. decembra v „Slovenski Šolski Matici“ o analizi duševnega obzorja otrokovega. Gospod predavatelj Schreiner je povdarjal napako pri pouku, da namreč učitelj misli, da si mora učenec stvar tako predstavljati, kakor si jo predstavlja on. Učitelj se mora prepričati, kako si otrok predstavlja posamezne stvari. Prelože naj se otroku tozadevna vprašanja. V Nemčiji imajo za to analizo duševnega obzorja v 100 vprašanjih. Učitelj naj sestavi dotično vprašalno polo, stavi naj najprej 20 vprašanj, na vsacega učenca drugo vprašanje. To se zgodi v pogovoru pred podukom ali med podukom. Tako bo spoznal učitelj, kaj je treba otrokom še posebno pojasniti. V šoli se sedaj veliko premalo psihologizira. Gosp. predavatelj je žel mnogo priznanja G. deželni šolski nadzornik Hubad je naznanil, da „Slovenska Šolska Matica“ šteje sedaj 1100

članov in da bo prihodnje leto izdala štiri knjige.

Dekliške gimnazije v Rusiji. V Rusiji je 12 deklških gimnazij. V teh se uči: ruski jezik, ruska literatura, veronauk, francoščina, nemščina, matematika, zemljepisje, fizika in kosmografija, pedagogika, higijena, elementarno znanje medicine, lepopis, risanje, ročna dela, petje in ples; neobvezni predmeti so angleščina, latinščina in godba. Zavod vodi generalni ravnatelj, inspektor in ravnateljica, ki se briga za red in šolsko higijeno. Tudi vodi ob neprisotnosti generalnega ravnatelja konferenco. Podrejene so ji nadzornice, kojih je za vsak razred ena. Šolnina iznaša 80 — 100 rubljev, pa tudi prosta mesta se podelijo. Kar je treba posebno naglašati, je to, da ima vsak razred svojo zdravnico, ki podučuje medicino in higijeno in pazi na zdravstveno stanje gojencev.

Za „ugledom“. Človek brez ugleda je prav za prav velika reva. Še večja reva je, ako cel stan nima ugleda. Ugled pa ne pride sam po sebi, ampak si ga mora človek šele pridobiti; kako si ugled pridobi, je seveda njegova stvar. In ako imajo posamezniki velik ugled, potem ga ima tudi stan, čegar člani so. Stan sam človeku še ne dá pravega ugleda. Kdor nima ugleda, tudi ne more prav vspešno delovati. Zakonodajalec je čutil potrebo dati učiteljskemu stanu ugled. Za tiste, ki si ga sami ne morejo pridobiti, ali kateri čutijo, da ga jim nekako manjka, je ustvaril § 34. Dosti tacih, ki so ugled zaigrali, so iskali pomoči zgoraj. Res so jim prišli vselej na pomoč ter se sklicevali na § 34, ali kaj jim je to pomagalo? Ugled se ne dá dekretirati. Ugled učiteljstva na Kranjskem je padel pod ničlo. To „napredni“ učitelji zelo občutijo. Prepričani smo, da tudi v edo zakaj. Kajpak

tega nočejo povedati, ker nočejo priznati, da so pristaši protiljudskega sistema v deželi. A tudi kreniti nečejo na pravo stezo. Ugled bi pa vendar radi imeli. Z dekreti „odzgoraj“ jim ni nič pomagano. Zato so sklenili pri zborovanji „Zaveze“ v Trstu, da pojdejo sami „na lov“ za „ugledom“. Gangl jih je obrnil na pravo (?) stezo, ko je predlagal, „da bo tem mojim besedam dan vsaj krepek zaključek“ sledečo resolucijo: „Napredno učiteljstvo naj deluje z vsemi pripustnimi sredstvi proti razširjanju klerikalnega, ugledu šolstva in učiteljstvu škodljivega časopisja ter si naj prizadeva, da se širi med ljudstvom o šoli in učiteljstvu prijazno pismočasopisje.“ Pot vam je odkazana, „napredni“. Le pogumno naprej po tej poti. Kakšen „ugled“ si boste tukaj pridobili, boste pa že videli. Srečen pot!

Krepak odpor. Nedavno je moral „Tovariš“ objaviti sledečo resolucijo: „Šmarško-rogaško učiteljsko društvo, zborujoče dne 9./XI. 1902 v Šmarju pri Jelšah, izjavlja, da najostreje obsoja vsak v učiteljskem listu tiskan napad na katerega si bodi člana učiteljskega stanu in da je ogorčeno nad notico „Kaj pa to pomeni?“ v številki 27. letošnjega „Učit. Tovariša“ gledé na njeno celoto, pred vsem pa v posameznem nad tem, kar je v isti naperjeno proti nadzorniku gospodu Supanek-u.“ Povsod se vzdigujejo učitelji voper „Tovariša.“

Učiteljsko društvo v Judenburgu je pohvalo izreklo nadučiteljem in voditeljem v tamošnjem okraju, ki dovoljujejo vpogled v zapisano kvalifikacijo. Društveniki mislijo, da bi deželni zbor predlogo glede javne kvalifikacije odklonil z ozirom na to, če si učiteljstvo kvalifikacijo prikriva samo.

Uabilo na naročbo.

Cetrty letnik „Slov. Učitelja“ danes pričenjamo. Njim, ki so mu obetali ob rojstvu naglo smrt, je „Slov. Učitelj“ dokazal, da ima čvrsto življenje in da ga tudi sovražne sape, ki brijejo v naših dneh, ne morejo ugonobiti. V teku treh let si je pridobil naš list stalen krog sotrudnikov, razširil se po vsej slovenski domovini in si pridobil ugled tudi pri nasprotnikih.

Program mu v novem letu ostane neizpremenjen. Slej ko prej bode „Slov. Učitelj“ poročal o učiteljskem gibanju na Slovenskem in posegel v to gibanje s aktualnimi članki. Krščanska organizacija učiteljstva in njega tesna zveza s ljudstvom mu bode zvesda vodnica. — A poleg tega bode list prinašal članke pedagoške, didaktičke vsebine in poročal o zanimivih pojavih na polju šolstva pri nas in drugod. Katehetičnim vprašanjem in tudi vsem stanovskim zadevam učiteljic bodemo v novem letu drage volje odprli svoje predale.

Vse somišljenike prosimo duševne in gmotne podpore.

Z Bogom naprej!

Uredništvo.

Da olajšamo vplačevanje naročnine, je upravništvo »Slov. Učitelja« pristopilo čekovnemu prometu c. kr. poštne hranilnice. Vsi naročniki so dobili s to prvo številko položnico, katere naj se blagovolé poslužiti.

Upravništvo.

Listnica upravništva.

G. M. J. v Sv. Petru p. Mariboru: Naročnina za l. 1902 poravnana. — G. A. A. v Skocijanu: Z vposlanim zneskom poravnana naročnina za l. 1902.

„Slovenski učitelj“ izhaja dvakrat na mesec (1. in 15.).

Cena mu je na leto 5 K, na pol leta 2 K 50 h.

Urejuje in izdaje: Fran Jaklič, učitelj. — Oblastim odgovoren: Ivan Rakovec.

Rokopisi, naročnina in reklamacije naj se pošiljajo: Uredništvu „Slovenskega učitelja“ v Ljubljani.